

Perekonnaleht

Nr. 108

„RAHVALEHE“ maksuta kaasanne. 25. novembril 1930

Leegitsev mülgas

7

Rudolf Stratz'i romaan Venemaa elust.

Verny Illustr.

„Säh, vaene pois! Ütleb ta. „Ja ole tulevikus ettevaatlikum!“

Lehtises passi. Kõik, aga ka kõik sobib!

Ma loodan heaks, et see on minu tööle. Jälle esle manatud pass. Ent ühekondel leheküljel püüdnud Prantsuse tolliametniku malle nii tuntuud sõrmejalg — üheteistkümnendal: piuke lõhe ülal paberis. Ei. See on uua, naeruväärneid sar-nane pass. Isegi minu koitunud allikiri on osavasti äiklendatud — arvatavasi minu nime järel, mille olin kirjutanud kahe aasta eest politseis väljaantud passi kät-tetunnimise tõestuseks.

„Veenduge nüüd, mida meie kõik ei stude, kui niime natukenegi vaeva oma sõprade pärast!“ vastab Hesia Krasno-polska. „Meil on meistreid sel ajal. See-kord ma kannustasin neid, et nad näitak-sid oma kunsti. Teie ias pärast! Ter-vitage teda minu poole ja öelge, et ta ei keelduks täitmast ka minu soove, kui mul neid peaks olema! Kui sageli ei vaja ma haigustennistuid meie võimukandjalle, kes tahavad reisida Saksa superkohtadesse, ent ei saa puhkusegi!“

Nelle saamel, et vajutades huuled õru-keele teenant-õrmule, ma surun nüüd tõesti südamikult, sõnatus tänutunder Krasnopolka ahtakest kätt. Ta naerab. Annab mulle lakku õlale.

„Olene veel muu!“ Ütleb ta. „Jumal aidaku teid edaspidi. Head ööd!“

Aastan jala esikusse viitvale ukselele, et väljuda Krasnopolka loest, kuid põr-kan samal hetkel tagasi, ruttian käiku kõrvale. Dehtoast selch võtmisel saamal üle pähme vaiha keegi laiaõhuline, keak-mise suurusega Vene kindral rohalises kuldpeitega mandris, tumedala lalades plükates ning põlvini ulatuvais saabastes. Ta on liiga noor heallike kindrali kohta. Alles kolmekümnendate aastate lõpul. Tal on lühikesed piltselised tumedad juuksed ja paksum kulmad, mis võruvad tumedate süngete silmade üle. Lühike tähtsabe ras-vestat piltsusest põlunud, kiskivat, aht

Vene moodi kujunenud nägu brutaleid illeeritsatud hooltega. Ma tunnen ahaata-des: See on suurväest Oleg isel . . .

Minu taga tantsale meelheitese heebree kammerteener. Hesia vend. Ta viipab ahasatuse, et peaksin kaduma — taha — läbi avatud ukse kõrvalkabinetti. Ent ma ei jõua enam sinna. Ma seisn oes nür-

See on suurväest Oleg isel . . .

gas ukse taga ja suurväest astub juba üle läve. Ta on nähtavasti tulnud ootamatult vara küstama Krasnopolkat. Ruumid ar-vasti olevat tühjad. Pole soga eemaldada mind . . .

Lilguti, millega suurväest itub, tun-des end peremehena, lähemale toolile, on raske ning kindel. Tema hääl kõnleb kui kirikukulija pass. Sõrad veeravad seig-est ja rõhutatud kõnne Vene keeles.

„Ma ei taha kunida sult enam piisu-gust palvet, nagu tänu selle passi pärast!“ Ütleb ta järsku tervituse saemel Krasno-polska'le. „Õige mul aja, kui keegi noor kergemeelne varas jätch hoolitust vada-“

LISA

Väljahüütu ei vasta.

K. HARRIS.

Kella helinale ma kargasiti pästi. Püha laasna juba ja sivistse pärastõõna kuunust pekmedas kerge lõunatuul. Mulda oli kõik veel nagu kahe tunni eest, kui ma pärast püha jalutsukäiku helitsin rohtu. Laidne lõksumine all rannal kostis minuni üles. Meelilased sumiseid valjusti meit otisid ja lõkkesed laulsid kõrgei õhus.

Agä kõõliti nelit häälest kostis üle kella helina. Ikka jälle helisev ta, heledalt ja kummaliselt kannatamatalt.

Ainake maja läheduses oli nähtavasti aastaid seisaud tühjana. Aknalüügid olid kinni ja maja ning ala kohal hõljus troostita mahajäetuse atmosfäär. Agä kusagilt mujalt ei võinud tulla telefon helina ja uudishimust astuma läksin sinna poole.

Kui jõudsin maja lähedale, seigus et kellahelina tuli tõesti sealt. Sellele mõtlema, et toimis karistuskäärvel, lõõtsas aiasäärvaal, nii suur oli mu huvi teada saada helistamise põhjust. Värav oli sulletud. Katvasin teda maha tõsta hingedelt. See õnnestus mul vähese vaevaga, kusjuures ma ära mürdsin üle roostetandud hingi.

Aed pidi olema paljude aastade eest väga kannis. Nüüd ta oli mahajäetud ja metsikuks muutunud aiaug tee majast oli umbrohtu kasvunud. Agä jaamilaipõõsad ja roostisekk ülesse nagu nad ei võinud vapen kunnagi õitseda ühesamini. Astusin läbi püka rohu ja läksin ümber maja. See oli täht. Kui nüüd kell polaks uuesti heliseanud, ma oleksin tagasi pööranud. Agä heliseamine ajas mind edasi.

Põlnud kerge avada üht aknalüüki. Nad olid mitte üksi seespoolt rüüstatud, vaid ka kinni naelutatud. Agä oma kepi abil ja suure jõupingutusega õnnestus see mul siiski. Nüüd oli kerge aknaruutu katki lüüa, agä ma kõhklesin siiski. See, mis ma tegin, oli kuritegu. Lõngi võtsin jälle sügeda, agä silpa, kui oleksin lõõnud katki raud, oli seisakord teinud. Telefon helina tungis helina, nagu oleks keegi appi hüüdnud, andis mind viimaks otsustama.

Kui puruneb klaas, siis järgneb sellele

ikka pahandoline valkus. Nii oli ka nüüd. Kuniastasin põnevalt, kui ruul paranes kildudeks. Viimaks helises telefon jälle ja ajas mind edasi. Kui ma oimapiilk hiljem seisin suureks tosu, siis kahetsesin oma tõttamist. Agä püh sõrmepeakuule tolmukorrale rakustas mind. Nii palju toimu ei saanud koguneda sõdalatega, ivergi mitte kudedga. Enam pidi olema aastaid seisnud kaotamatata. See oli sinis seatud elegantseilt, pesasegu torudaali ja hea maitega. Ükskõik, kes siin võis elanud olla, ta pidi oma suure varanduse ja ka kunstilõõnust.

Kuua vastasin tosu ringi, valkis järsku kellahelina. Võib olla ei kostis helina majas nii selgesti kui väljas, mõtlestin. Katvasin sellepärast avada ust. See oli lukustamata ja sekund hiljem seisin suure saalis. See oli ruum, kust minu arvates pidi tulema kellahelina. Valgus lahtimürdud aknast et klatunud silani ja ma lähtisin tiku. Selle värisemas paistes nägin amblikuvõrke, tolmugakartud toole ja vaipu, agä mitte järgelt telefonist vni kellast. Agä parajasti kui kustas tikk, leidasin midagi seinä küljest, mis mu vere pani hetkeks tarduma. Värisevate sõrmedega lähtisin teise tiku. Ma ei oksiinud: üle seinä küljele oli näha telefontraadi ots. Kord oli silm telefon oland. Agä nüüd ei oland seda enam ja omelt helisest!

Tahan ussant tunnustada, et lahkusin majast ebamäärastest hirmutandest astuma nii kiiresti kui saan ja sügisin aknalüügi nii hästi kui suutsin.

Õhtusöögi kestel külarõõrastemajas, kus asusin korteris, jutustasin sellest seikluust peremehele, kuigi loomulikult valkisin selgest, et tungisin värvõlmuga majja. Peremees naeratas. Ma et jutustanud talle midagi uut. Igaks külas teadis sellest ja väheseid sarkastilised teigid sageti ekakarsioone kaljurahnule, et kuidas kella helisemist.

Majast kõneleidi, et see kummal. See kuulus ühele vanale daamile, kes selles majas ei elanud enam ilmaõõjast saadik,

Järgmisel päeval küsitlesin kuis kalmereid. Aga krogi ei teadnud nime. Postipildel polnud vana telefoninumbrit ja ma ei jäänud muud üle, kui äsuda teile Bratoni poole, et seal kindlaks teha nime politseis või postivalitsuses.

Olin nii mõtteesse vajunud, et liiankiel peanegu oleksin mõõduand vanast Harryst tervitamata.

Igaks, kes kohas vana invaliidid, kinnitas teda. Aga kui mina ei mäland teda, siis nägi tema mind.

„Hallo, Harry“, ütlesin vastates tema tervitust, „milline suurepärane päev.“

„Jah, härra“, mõõniti ta, „olen alati teie rohkem tänuand Jumalat just selle kuu eest.“

„Ja nüüd ei tee teie seda enam, teie vana paluast“ küsisin naerdes.

„Ma ei tea, kas teen seda alati“, vastas ta kõhaldes. „See oli ehki juulipäeval, kui noor Erik lauges sõjaväelisel sinisena aliti külast.“

„Erik!“ kordasin, ja kuuas ma seda helist, suri naer minu häälde, sest see tavalline seanimi tähines minu mälus Wilsoni nimega.

„Jah“, kordas vanamees, „kenamat politst, kui Erik Wilson, ma pole näinud. Nii värske kui roosa seal pöösas küljes ja sama metsik. Aga tema oli hävitat sama tervetult.“

Invaliidid sõnad huvitasid mind äärmiselt. Ta jutustas mulle, et proua Wilson on alati tunnud huvi tema vastu, sestisaadik kui ta kahekümne aasta eest laste sila ehk tuda kivila, ja et ta nüüdki suudab tallo korvepäevast raha, kuigi pole enam sila käinud kümne aastat.

Saadest Harrylt proua Wilsoni aadressist, otsustasin teda külastada Londonis. Vana daam võttis mu vastu kobe ja ma algasin oma jutustust kummalise hellisemisega, mida olin kinninud tema majast ja kuidas ma vägivaldselt tungistis sinna sisse.

„Ma ei taju, miks tulite minu juure, selle asemel, et pöörduda politsei või mõne närvitarsti poole,“ tähendas ta jahedalt. kui peatusin.

„Et tungisin vägivaldselt teie majja“, vastasin, „oleks müüdiagi andestamata te-

gu, kui oleks tagomist tajuaga või pttakaju- tusega. Aga ma loodan siiski, et mind va- hustata, kui mõnd teile jutustan, kuidas suri teie poeg.“

Jutustasin tallo nii lihtsalt kui saia Eri- ku surma. Kui lõpetasin, sila teadain te- male vaatamata, et ta oli muutunud surnu- kahvataks. Ta valkis kuuas ja sila vastas nii tassa, et teda vaevalt kuulata.

„Võib olla on nii, nagu te mõtlete. Ma ei saanud suval helguse mõtu minema meele. Aga Erik ei teadnud, et olen veel liinast.“ See oli kõik, mis ta ütles.

Kui ma pärast hiljem seisin kolmat korda mahajäetud majas, oli proua Wilson min- ku kõrval. Vana daam ei teadud mingisuguseid kommentaare min- ku jutustuse kohta, aga kui ta ütles, et tahab ise rutsida oma suvitasse ja vedata kella hellisemisest, sila üku ote- kobe sõna, kui ta ka mind kutsum kuuasa.

Määrasime minemise just sellele tunni- la, mil kuulsin kaks korda kella hellisemisest. See kord astusin silaas ukse kanda. Võtsime oodanud olla paar minutit, kuigi see meile ärevuse tõttu näis kestvat terve täviku, kui algas helis, heledam, kui kõnagi va- rem. Minu kaastlane haargas mul käsitra- rest kinni ja ma tundsin, kuis ta võttes kogu kabaat. Sila muutus jälle rafkeks, nagu andiselt päevit, et varsti alata uuesti. Kui see jälle lakkas, astus mu kaastlane pikkamisi lähemale, kuul seisis truediotsa juure. Sila ütles pikkamisi ja selgelt, na- gu kõneleks ta telefoni torrus: „Stip Burn- ford 3-17. Alad see sila seal, Erik!“

Vastusema tuli pikk oha ja sila järgnes üksainus sõna „ama.“

Rohkem surnud trant ei kõnelenud. Va- na daam oli langemas minemisse, kui seali- sin tema välje seda ja ka mina olin silga- valt vaustatunud. Teie võtte seda lugu pi- dada väljamõelduseks, tean ise, et see käib ristit vastu kõigile kogemustele ja kõigile füüsika seadustele. Aga kui te kord läbete Ingliseama idarannikule, sila pärige inimes- telt lugu Burnfordi telefoniühendusest 3-17. Igaks võib teile kinnitada, et telefon seal helitseb kuul 19 juulil 1980 a., kuulit apa- rasat oli vaha võetud üksikist aastat ta- gasi. : : :

